

Letno poročilo 2025

Poslovno poročilo - državni muzeji

1. Splošni del

Predstavitev javnega zavoda

Naziv muzeja:	SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ
Naslov:	Metelkova 2, 1000 Ljubljana
Direktor:	Blaž Verbič
Mobilni telefon direktorja:	031 892 628

Opis sedanjega položaja

Slovenski etnografski muzej je bil ustanovljen leta 1923, leta 2023 pa je obeležil svojo 100-letnico. Leta 1997 se je preselil na Metelkovo 2 v Ljubljani, kjer upravlja upravno in razstavno hišo ter depoje; dodatne depojske prostore ima od leta 2022 najete v Trziču. V razstavni hiši na Metelkovi sta bili postavljeni dve veliki stalni razstavi, leta 2022 pa je bila razstava Jaz, mi in drugi odstranjena zaradi priprave nove stalne postavitve ob stoletnici muzeja. Pritličje je bilo prenovljeno leta 2021 in danes vključuje Trgovino SEM, prostore za pedagoške programe, Atelje SEM ter najemne prostore za lončarsko delavnico in Kavarno SEM.

Od leta 2011 SEM opravlja naloge nacionalnega Koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine, pri čemer je bilo s strokovno podporo muzeja na Unescov seznam uvrščenih sedem enot. Muzej je tesno povezan s sorodnimi institucijami, raziskovalnimi organizacijami in drugimi skrbniki dediščine ter ima status raziskovalne ustanove. Z mednarodnim sodelovanjem skrbi za promocijo slovenske kulturne dediščine in ohranjanje vezi s Slovenci v sosednjih državah. Strokovni sodelavci SEM aktivno delujejo v številnih nacionalnih in mednarodnih organizacijah.

Predstavitev vodstva

- Natalija Polenec, direktorica, mandat od 16.11.2020 – 31.1.2025
 - Blaž Verbič, v.d. direktor od 01.02.2025 do 14.09.2025,
direktor mandat od 15.09.2025 – 14.09.2030
 - Dr. Tina Palaić, vodja Oddelka kustodiatov
 - mag. Maja Kostric Grubišić, vodja Službe za komuniciranje in javne programe
 - Miha Špiček, vodja Oddelka za dokumentacijo
 - Katarina Nahtigal, vodja Oddelka za muzejsko pedagogiko in andragogiko
 - Gregor Kos, vodja Oddelka za konservacijo in restavriranje
 - mag. Gregor Ilaš, vodja knjižnice
-

Predstavitev organov javnega zavoda

Svet javnega zavoda Slovenski etnografski muzej, z mandatom od 04.05.2022 do 04.05.2026

sestavljajo člani: Sebastian Luis Kocmur, predsednik, Jelka Pšajd, namestnica predsednika, Jožica Barbo, Jadranka Oblak Tavčar, mag. Adela Pukl.

Strokovni svet javnega zavoda Slovenski etnografski muzej, z mandatom od 7. 11. 2024 do 7. 11.

2028, sestavljajo člani: doc. dr. Urša Valič, predsednica, doc. dr. Saša Poljak Istenič, namestnica predsednice, Nives Cvikel, članica, Danijela Grgić, članica, dr. Tina Palaić, članica, Žiga Rehar, član

Predstavitev dejavnosti

Slovenski etnografski muzej (SEM) je muzej "o ljudeh, za ljudi", muzej kulturnih istovetnosti, prostor dialoga med preteklim in sedanjim, med svojo in drugimi kulturami, med naravo in civilizacijo. SEM je kulturno stičišče in srečevališče, ki si prizadeva za pospeševanje poznavanja in spoštovanja etnološke dediščine v družbi.

Dejavnosti SEM (5. člen Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda SEM – izvleček najpomembnejših): identificira, dokumentira, preučuje in interpretira ter vrednoti premično in nesnovno dediščino ter jo predstavlja javnosti na podlagi zbiralne politike in poslanstva muzeja; zbira, izvaja akcesijo in inventariziranje premične dediščine na podlagi zbiralne politike in poslanstva muzeja; varuje in hrani

zbirke ter jih dopolnjuje v skladu s poslanstvom muzeja; aktivno sodeluje pri slovenskem in mednarodnem kulturnem in znanstvenem sodelovanju z drugimi muzeji, raziskovalnimi ustanovami, drugimi državnimi javnimi zavodi in RTV Slovenija; razvija vlogo osrednjega muzeja za področja svojih zbirk v sodelovanju s slovenskimi muzeji, z zbiralci, z uporabniki muzeja in muzejskimi partnerji; v vlogi državnega muzeja skrbi za enotne standarde za varovanje in hranjenje etnološke dediščine; skrbi za izobraževanje strokovnih sodelavcev; pripravlja in izvaja javne (pedagoške in andragoške) programe za različne skupine uporabnikov; vsaj enkrat letno pripravi študijske razstave na podlagi lastnih zbirk, pri razstavah sodeluje z domačimi in tujimi muzeji ter drugimi partnerji; razvija raznovrstne, kakovostne in številne javne programe; komunicira z različnimi javnostmi na različnih platformah, ustvarja nove ideje, predmete in uporabnike tako znotraj kot tudi zunaj muzejskega okolja z uporabo različnih metod dela muzejskega komuniciranja, promovira muzejsko ponudbo in trži muzejske programe.

Obseg delovanja

SEM je državni, osrednji etnološki muzej s slovenskimi zbirkami in zbirkami ljudstev sveta, s področja materialne in nesnovne kulture. Strokovno skrbi za njihovo ohranjanje, varovanje, preučevanje, spoznavanje in razumevanje. Predstavlja in sporoča védenja o tradicijski kulturi na Slovenskem in o kulturah nekaterih drugih ljudstev sveta; o materialni kulturni dediščini vsakdanjih in prazničnih načinov življenja ter o dediščini znanj, vrednotenj, tehnik, modrosti in ustvarjalnosti v slovenskem etničnem prostoru, v diaspori in drugod.

Za predmetne zbirke skrbijo specializirani muzejski kustosi in strokovnjaki v kustodiatih na Oddelku kustodiatov: Kustodiat za stavbarstvo, notranjo opremo in bivalno kulturo, Kustodiat za obrt in trgovino, Kustodiat za duhovno kulturo, Kustodiat za ljudsko likovno umetnost in slikovne vire, Kustodiat za kmečko gospodarstvo in promet, Kustodiat za oblačilno kulturo in tekstil, Kustodiat za družbeno kulturo, Kustodiat za etnografski film, Kustodiat za zbirke iz Azije, Avstralije in Oceanije ter Kustodiat za zbirke iz Afrike in Amerike. Za zbirke dokumentacijskega gradiva skrbi Oddelek za dokumentacijo. Muzej ima tudi Oddelek za konserviranje in restavriranje, Službo za komuniciranje in javne programe ter specialno knjižnico. SEM je Koordinator varstva nesnovne kulturne dediščine in ima Oddelek za nesnovno kulturno dediščino. V letu 2023 je SEM s sprejetjem nove sistemizacije vzpostavil Oddelek za trajnostni razvoj in skupnostne prakse, v sklopu katerega delujejo zaposleni na EU projektih, povezanih s trajnostnimi smernicami.

Poročilo o doseženih ciljih in rezultatih

1. Zakonske in druge pravne podlage, ki pojasnjujejo delovno področje posrednega uporabnika

- STRATEŠKI NAČRT SLOVENSKEGA ETNOGRAFSKEGA MUZEJA za obdobje od 2021 do 2025, na katerega je dal soglasje svet zavoda na 22. redni seji dne 27. 5. 2021 in ga je sprejela direktorica dne 22. 7. 2021.
- ZAKON O VARSTVU KULTURNE DEDIŠČINE (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE),
- Sklep o ustanovitvi javnega zavoda SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ (Uradni list RS, št. 60/03, 11/09 in 66/16)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP, 8/25 in 77/25),
- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-10, 76/23, 24/25 – ZFisP-1, 39/25, 85/25 – ZPJS in 112/25),
- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE),
- Zakon o državni statistiki (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01),
- Pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev (Uradni list RS, št. 47/12),
- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031 (ReNPK24–31), Uradni list RS, št. 61/24,
- Nacionalna strategija za muzeje in galerije 2024-2028,
- Pravilnik o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah (Uradni list RS, št. 102/10),
- Pravilnik o postopku izdaje dovoljenj za izvoz in iznos predmetov kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 26/11),
- Pravilnik o strokovnih izpitih na področju varstva kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 32/18),
- Pravilnik o pridobivanju nazivov v dejavnostih varstva kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 47/18)

- Pravilnik o registru kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 66/09,)
- Zakon za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 – ZDoh-2R, 77/17 – ZMVN-1, 33/19 – ZMVN-1A, 72/19, 174/20 – ZIPRS2122, 139/22 – ZSPJS-AA, 32/25 – ZJU-1, 57/25 – ZF in 100/25 – ZUPŠ-2),
- Zakon o skupnih temeljnih sistemih plač v javnem sektorju (ZSTSPJS, Uradni list RS, št. 95/24),
- Zakon o ohranjanju in razvoju rokodelstva (ZORR) (Uradni list RS, št.78/2023 z dne 19.07.2023).

2. Dolgoročni cilji posrednega uporabnika, ki izhajajo iz večletnega programa dela in razvoja posrednega uporabnika oz. področnih strategij in nacionalnih programov

Delo Slovenskega etnografskega muzeja je v letu 2025 potekalo v skladu s strateškim načrtom za obdobje 2021–2025. Vse ključne programske, strokovne in razvojne usmeritve, opredeljene v strateškem dokumentu, so bile dosledno upoštevane pri načrtovanju in izvajanju letnih aktivnosti, tako na področju raziskovalnega dela, razstavne dejavnosti, digitalizacije kot tudi sodelovanja z javnostmi in partnerskimi institucijami.

V letu 2025 so bili letni cilji Slovenskega etnografskega muzeja uresničevani v skladu z letnim programom dela, z manjšimi prilagoditvami, ki so izhajale iz dinamike posameznih projektov in obveznosti. Osrednji programski poudarki leta so bili uspešna priprava velike razstave *Maske: Od rituala do karnevala*, delna prenova najstarejše stalne razstave *Med naravo in kulturo* in izvedba obsežnega javnega programa s priložnostnimi občasnimi razstavami in raznolikim programom, kar je dopolnjevalo osrednjo razstavno dejavnost ter krepilo prepoznavnost muzeja. Razen tega so bili programski poudarki leta 2025 povezani z dvema odmevnima razstavama, ki sta bili na ogled iz preteklega leta: velika občasna razstava *Maksim Gaspari: Ustvarjene podobe naroda*, ki predstavlja temeljni razstavni projekt muzeja, saj celovito osvetljuje Gasparijevo ustvarjalnost in njegov vpliv na oblikovanje slovenske vizualne identitete (zanjo je avtorica prejela Murkovo nagrado 2025), in medinstitucionalna razstava *Azija sredi Ljubljane: Življenje Skuškovke zbirke*, ki jo je SEM pripravil v sodelovanju z ZRS Koper, FF UL ter Inštitutom za arhitekturo in medije Tehniške univerze v Gradcu; ta predstavlja izjemno zgodbo o zbirki vzhodnoazijskih predmetov iz SEM, preko katere javnost ponovno odkriva izjemne predmete, ki že nekaj desetletij niso bili postavljeni na ogled (za razstavo sta oblikovalki razstave prejeli nagrado DOS Društva ustvarjalcev Slovenije). Poleg tega je muzej nadaljeval z izvajanjem

Pomemben del letnega programa je bila tudi skrb za digitalizacijo in spletno dostopnost vsebin. Digitalizacija, virtualni sprehodi in spletne predstavitve razstav so postali stalnica muzejske prakse, zato je muzej tudi v letu 2025 nadaljeval z razvojem digitalnih orodij in objavo novih vsebin, namenjenih najširši javnosti. Razen tega je SEM izvedel obsežno tehnično prenovu spletne strani SEM. Digitalni programi ostajajo ključni za doseganje različnih ciljnih skupin in za dolgoročno ohranjanje ter posredovanje kulturne dediščine.

SEM je tudi v letu 2025 nadaljeval s povezovanjem z muzeji na muzejski ploščadi Metelkova ter s številnimi drugimi kulturnimi, izobraževalnimi in turističnimi institucijami. Prehajanje vsebin med

muzejsko hišo, muzejsko ploščadjo in vrtom Kavarne SEM je ostalo pomemben del strategije za povečanje prepoznavnosti celotnega muzejsko-kulturnega prostora. Muzej je sodeloval pri skupnih programih, dogodkih in projektih, kot so tematske skupne vstopnice, poletne delavnice Počitniški 3M ter številni programi v okviru Turizma Ljubljana. Prav tako je SEM sodeloval z univerzitetnimi in raziskovalnimi ustanovami ter aktivno obeleževal Mednarodni muzejski dan, Poletno muzejsko noč in Dneve evropske kulturne dediščine.

Letni cilji so bili tako v letu 2025 uresničeni v širokem spektru dejavnosti, ki so krepile poslanstvo muzeja, razvijale njegovo strokovno delo ter utrjevale njegovo vlogo osrednje nacionalne ustanove za etnološko in antropološko dediščino.

Dolgoročni cilji Slovenskega etnografskega muzeja so zasnovani znotraj strateškega okvirja, ki povezuje preteklost s sodobnim družbenim utripom. Skozi štiri ključna vsebinska področja muzej uresničuje svoje poslanstvo varovanja nacionalne dediščine in hkrati spodbuja odprtost v širši svetovni kulturni prostor:

Varovanje in ohranjanje dediščine

Osrednji cilj muzeja je zagotavljanje trajne in strokovne skrbi za materialne ostanke naše preteklosti, kar predstavlja steber njegovega delovanja. To vključuje dosledno izvajanje visokih standardov konzerviranja in restavriranja, s pomočjo katerih skrbi za predmete slovenske tradicijske kulture ter zbirk z drugih koncev sveta, hkrati pa vzpostavlja vrhunske pogoje za dolgoročno shranjevanje eksponatov za prihodnja stoletja. Muzej si ob tem prizadeva za načrtno in nenehno dopolnjevanje svojih fondov z raziskovalnim delom in zbiralno politiko, pri čemer ne zbira le opredmetenega gradiva iz preteklosti, temveč aktivno dokumentira tudi sodobne predmete, ki zapolnjujejo tematske vrzeli in bodo služili kot pričevalci današnjega časa. Ključen korak v razvoju je digitalizacija čim večjega dela gradiva, ki ga hrani, ki omogoča skrbno in optimalno hrambo ter je lažje dostopna.

Znanstveno-raziskovalno delo in poglobljanje znanja

Eden ključnih ciljev muzeja je doseganje vrhunske znanstveno-raziskovalne odličnosti, s katero se ustanova utrjuje kot vodilna institucija na področju etnologije. To ambicijo muzej uresničuje skozi sistematično preučevanje načinov življenja in poglobljeno razumevanje kultur. S tem ko strokovnjaki SEM analizirajo tako lokalno slovensko okolje kot širši svetovni kontekst, delujejo tudi na terenu, ustvarjajo nove interpretacije, ki bogatijo slovensko in mednarodno etnološko stroko. Rezultati teh

raziskav niso namenjeni le ozkemu krogu akademikov, temveč so osnova za vsebinsko verodostojne razstave in publikacije.

Izobraževanje in komuniciranje z javnostjo

Na izobraževalnem področju si muzej na letni ravni prizadeva (o)postati živahno središče učenja, kjer se znanje o dediščini prenaša na vse generacije in postaja razumljivo ter relevantno za sodobnega človeka. Osrednji cilj je razvijanje inovativnih pedagoških in andragoških programov, ki so tesno integrirani v šolske kurikule na nacionalni ravni, hkrati pa obiskovalcev ne postavljajo v vlogo pasivnih opazovalcev, temveč jih spodbujajo k aktivnemu razmišljanju in ustvarjanju. SEM si prizadeva, da je javnost čim večkrat vključena kot soustvarjalka vsebin, denimo s sistematičnim zbiranjem predmetov, ustnega izročila, itn., s čimer dediščina zaživi v vsakdanjem dialogu.

Pomemben steber tega delovanja je zagotavljanje čim večje dostopnosti vsem ranljivim skupinam, vključno s senzorno in gibalno oviranimi ter socialno ogroženimi, saj le komuniciranjem, privlačnimi razstavami in vključujočimi dogodki muzej zares utrjuje pomen kulturne identitete v širši družbi.

Uresničevanje družbenega pomena in medkulturnega dialoga

Kot ustanova družbenega pomena si SEM prizadeva biti prostor povezovanja, strpnosti in odprtosti. Ključni cilj je spodbujanje razumevanja med različnimi kulturami, pri čemer slovensko dediščino postavlja ob bok kulturam sveta. S tem muzej aktivno prispeva k zmanjševanju predsodkov in kreptvi medsebojnega spoštovanja v globalizirani družbi. Muzej želi biti vključen v aktualno družbeno dogajanje, nagovarjati ranljive skupine in služiti kot varen prostor za razpravo o vprašanjih, ki so pomembna za skupnost, od ekologije do človekovih pravic.

Ob koncu leta 2025 je SEM pričel s pripravo novega strateškega načrta za naslednje obdobje. Proces vključuje analizo doseženih ciljev, vrednotenje obstoječih praks ter oblikovanje novih razvojnih prioritet, ki bodo usmerjale delovanje muzeja v prihodnjih letih. Novi strateški načrt je še v pripravi in bo dokončan v začetku leta 2026.

3. Letni cilji posrednega uporabnika, zastavljene v obrazložitvi finančnega načrta posrednega uporabnika ali v njegovem letnem programu dela - kratek povzetek letnih ciljev iz programa dela

V letu 2025 je proračun Slovenskega etnografskega muzeja prvič presegel 2.500.000 in je za slabe 3% višji kot v letu 2024. Najbolj so se povečali prihodki, ki jih je muzej prejel od drugih proračunskih uporabnikov, predvsem od ARIS-a (Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost RS). V primerjavi z letom 2024 so ti prihodki narasli za skoraj 60%. Prihodki iz naslova izvajanja javne službe in iz prodaje blaga na trgu so v primerjavi s preteklim letom ostali na enaki ravni, oziroma so se tudi za malenkost povečali.

Izdatki za plače zaposlenih, ki jih financira Ministrstvo za kulturo so v primerjavi z lanskim letom višji za 3 %. Povečanje bi bilo znatnejše, če ne bi bilo številnih bolniških odsotnosti v breme ZZSZ.

Septembra smo v dogovoru z Ministrstvom za kulturo prerazporedili 20.000 sredstev namenjenih za plače na splošne stroške in 10.000 na programske materialne stroške.

Splošni stroški so v finančnem obrazcu nižji od načrtovanih (95 %) in tudi nižji v primerjavi z letom 2024, a so kljub temu za 34.700 evrov višji od dotacije Ministrstva za kulturo. Opozoriti je potrebno, da so se aktivnosti, ki so bile izvedene po prerazporeditvi sredstev v septembru odvijale šele v decembru in bile plačane v januarju, zato ta poraba ni zajeta v obrazcu.

Prav tako beležimo nižjo realizacijo programskih stroškov II. Sklopa (77 %) , ker je bil največji razstavni projekt muzeja za leto 2025 načrtovan šele za konec leta (odprtje 15. januarja 2026). Tako tudi stroški razstave Maske (okrog 50.000 eur) niso zajeti v obrazcu Finančno poročilo za leto 2025, saj je denarni tok nastal v letu 2026. Poraba sredstev I. sklopa programsko materialnih stroškov je bila v skladu z načrtovanim. Prav tako so bili realizirani nakupi opreme in muzejskih predmetov v skladu z odločbami.

Slovenski etnografski muzej beleži po načelu denarnega toka presežek prihodkov nad odhodki v višini 132.370. Razlog zato je poleg tega, da so bile programske vsebine in vzdrževalna dela izvedeni konec leta, tudi zamik pri izvajanju raziskovalnih projektov, ki jih financira ARIS.

Poslovni izid muzeja po obračunu davka na dohodek je 15.880,26 eur.

4. Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev, upošteva fizične, finančne in opisne kazalce, določene v obrazložitvi finančnega načrta posrednega uporabnika ali v njegovem letnem programu dela po posameznih področjih dejavnosti.

Letni cilji SEM sledijo ciljem strateškega načrta SEM. Zastavljeni so tako pri zasledovanju doseganja zastavljenih rezultatov I. sklopa (inventarizacija, digitalizacija, restavriranje, konserviranje, proučevanje) kot z izvajanjem programa II. sklopa. Cilji so bili v večjem delu izvedeni.

I. sklop

Inventarizacija

V letu 2025 smo nadaljevali z inventariziranjem muzejskih predmetov ter z načrtnim in rednim pregledom muzejskih predmetov v depojih. Določene zbirke smo ponovno fotografirali z namenom dviga kvalitete fotografij. Nadaljevalo se je urejanje novega depoja v BPT Tržič z namenom ureditve oglednega depoja.

Na Oddelku za dokumentacijo smo v letu 2025 nadaljevali z inventarizacijo digitalnih terenskih fotografij. Posvečali smo se digitaliziranju in urejanju zbirke barvnih fotografij slovenskih kapelic in znamenj, ki jih je posnela Marija Arko zbirke Marije Arko. V sklopu tega je bilo digitaliziranih 300 fotografij. Nadaljevali smo tudi z zastavljenim procesom studijskega fotografiranja muzejskih predmetov, kjer je bilo fotografiranih 400 predmetov.

V bazi podatkov Galis smo v letu 2025 načrtovali in realizirali v modulih Fototeka in Digitalna naslednje inventarizacije:

- zbirka digitalnih terenskih fotografij – načrtovani 750, realizirano 960 enot,
- fotografiranje predmetov – načrtovani 400, realizirano 400 enot,
- zbirka fotografij Marije Arko – načrtovano 500, realizirano 300 enot,.

Do manjšega odstopanja je prišlo zaradi nezapolnitve delovnega mesta odsotnega enega kustosa dokumentalista (ki je bil za določen čas prerazporejen na drugo delovno mesto) v oddelku in vpetost drugega kustosa dokumentalista v delo na razstavi Maske: od rituala do karnevala.

V letu 2025 smo načrtovali na novo inventarizirati 500 predmetov, realizirano je bilo 533 inventarizacij. Vseh inventariziranih predmetov konec leta 2025 v muzeju je 31.952 predmetov.

Konserviranje in restavriranje

V letu 2025 se je delo v oddelku za konserviranje in restavriranje delilo na: preventivno konservacijo najbolj ogroženih predmetov v depojih ter na konserviranje-restavriranje predmetov za potrebe razstav. Največ konserviranega gradiva se je nanašalo na razstavo Maske in maskiranje ter na pregled, konserviranje in vračanje gradiva po zaključku razstave Maksim Gaspari.

Načrtovano število konserviranih-restavriranih predmetov je bilo 100, realizirano 132. Načrtovano število preventivno konserviranih predmetov je bilo 500, realizirano 830. Načrtovano število naravoslovnih preiskav je bilo 5, realizirano 5.

Proučevanje premične kulturne dediščine

Pri proučevanju premične kulturne dediščine je bilo načrtovanih 52, realiziranih pa 74 projektov. Pri proučevanju so sodelovali vsi strokovni oddelki in vsi strokovni delavci (z izjemo zaposlenih na dolgotrajni bolniški odsotnosti).

Digitalne vsebine

SEM že več let uspešno izvaja digitalizacijo in na ta način širi dostopnost etnološke kulturne dediščine in muzejskih zbirk. Stalnica muzeja so digitalizacija večjih razstav SEM z virtualnimi sprehodi po razstavah, priprava promocijskih videov, digitalne vsebine na razstavah, ter digitalizacija vsebin, ki so namenjene v izobraževalne namene (za otroke).

V sklopu sredstev za digitalizacijo smo uresničili že dlje časa načrtovan prehod iz zastarele različice spletne platforme Drupal v aktualno in posodobljeno različico platforme Wordpress. Prenos je bil nujno potreben zaradi ogrožene varnosti ob uporabi zastarele različice Drupala. Obenem so se uredile tudi manjše oblikovne spremembe.

Zelo pomemben pa je tudi začetek uporabe domene www.sem.si. Domeno smo že začeli uporabljati pri elektronski pošti zaposlenih, prenos spletne strani na to domeno bo urejen v letu 2026.

V letu 2025 smo na novo pripravili dva virtualna sprehoda po razstavah *Azija sredi Ljubljane: Življenje* *Skuškovne zbirke* in *Maksim Gaspari: Ustvarjene podobe naroda*. Poleg tega smo pripravili tudi spletno razstavo *Pokrito ali odkrito: pokrivala iz zbirke SEM*.

Nakup strokovne literature

V letu 2025 smo nadaljevali z nakupi strokovne literature za potrebe strokovne knjižnice. Kupili smo 36 enot strokovne literature, glavnino nove literature pa smo prevzeli z izmenjavo izdanih publikacij iz drugih muzejskih in sorodnih knjižnic.

II. sklop

Po programu in odločbi MK je SEM uspešno izvedel Dopolnjevanje stalnih razstav in Javni program 2025. SEM je s svojim javnim programom, ki se povezuje s stalnimi in občasnimi razstavami ter zbirkami muzeja, zagotavljal predstavitev etnološke dediščine. SEM je pri obogatitvi programa sodeloval z kar 33-imi različnimi inštitucijami.

V sklopu javnega programa se je osredotočil na pripravo manjših razstavnih projektov ter na raznolik javni program:

I. Nadaljevanje cikla Srečevanja v času (obrazstavni program stalne razstave Človek in čas):

- Medinstitucionalna tematska razstava **Zgodbe stelnikov: Preplet orlove praproti, živali in ljudi**, ki jo je pripravil v sodelovanju z zunanjo raziskovalko.
- Cikel Razstave obiskovalcev: razstava **Spominske knjige**, ki je nastala kot skupnostni projekt, v katerega se je vključilo kar 57 posameznikov s 132 spominskimi knjigami, ki predstavljajo pomemben del razstave; razstava **17. Cici umetnije**, ki je nastala v sodelovanju z založbo Mladinska knjiga (reviji Ciciban in Ciculo) ter Otroškim vrtcem Ajdovščina, ki je spodbudila likovno ustvarjanje otrok na temo prazniki.
- Obrazstavni program z dogodki, povezani s časom (predavanja zunanjih predavateljev, pripovedovalski dogodki, glasba, pedagoški program, kot so delavnice in družinska vodstva)

II. Cikel manjših razstav:

- z dvema lastnima razstavama: razstava **Razglednice Maksima Gasparija**, ki je spremljala veliko razstavo Maksim Gaspari: Ustvarjene podobe naroda (na ogled iz leta 2024 do oktobra 2025); razstava **Pust Mozirski**, ki je že tradicionalno bila odprta ob Slovenskem kulturnem prazniku in je izpostavila pustne like, ki jih je SEM odkupil za svojo zbirko v preteklem letu

- eno medinstitucionalno razstavo **Srebrni vrt / Silver Garden: Kolodijske fotografije Emilije Petrauskienė**, ki je nastala v sodelovanju s priznano litovsko fotografkinjo, ki ustvarja fotografije z redko fotografsko tehniko mokrega kolodija

III. Gostovanja izven SEM:

- V Slovanski knjižnici je gostoval z lastno fotografsko razstavo **Zlata doba Plečnikove arhitekture**
- Na Krkovskem nasipu v Ljubljani je pripravil 2 razstavi: razstava **Izumitelj baron Anton Codelli med Afriko in Evropo** (nastala je v sodelovanju z Uradom za intelektualno lastnino) je predstavila barona Codellija kot mecena in izumitelja, arhivske fotografije Codellijeve zapuščine iz Toga ter fotografije predmetov iz Codellijeve zbirke, ki jo hrani SEM; razstava **Podobe naroda na razglednicah Maksima Gasparija** je predstavila izjemen opus Gasparijevih razglednic, ki so jih na Slovenskem, v zamejstvu in izseljenstvu srečevali v 20. stoletju vse do danes ter jasno kažejo na navdih, ki ga je avtor črpal iz etnografske dediščine.

IV. SEM kot Koordinator varstva nesnovne kulturne dediščine je pripravil:

- **Dopolnitev stalne razstave Nesnovna kulturna dediščina Slovenije** z vsebinami za slepe in slabovidne (v sodelovanju z Zvezo društev slepih in slabovidnih Slovenije).
- Gostoval: z razstavo **Nesnovna kulturna dediščina Slovenije na Unescovem Reprezentativnem seznamu** v Slovenskih muzejih in arhivih v Clevelandu; vsebinsko sodeloval pri pripravi razstave **The Living Heritage and the Traditional Crafts** v Regionalnem centru Sofija, Bolgarija, ter razstave **Intangible Cultural Heritage in the CEI Region**, v Etnografskem muzeju Beograd, Srbija (tema: žive rokodelske veščine, znanje izdelovanja malih kruhkov, vezenja po narisku in vezenje po štetih nitih)
- V sodelovanju z ZRC SAZU izvedel **mednarodno zaključno konferenco** *Kako trajnosten je ples kot nesnovna kulturna dediščina?* (v sklopu projekta *Ples kot nesnovna kulturna dediščina: Novi modeli pospeševanja participativnih plesnih dogodkov*)

V. **Javni program:**

SEM je v živo realiziral preko 600 vsebin, prireditev in dogodkov (lastnih in gostujočih), kar je povprečno skoraj 2 vsebini na dan. Program je obsegal programe ob vseh razstavah, ki so bile na ogled, s poudarkom na razstavah *Maksim Gaspari: Ustvarjene podobe naroda* ter razstavi *Azija sredi Ljubljane: Življenje Skuškovske zbirke*. Izvedel je raznolik pedagoški program, prilagojen ciljnim in starostnim skupinam (delavnice, dogodki za družine, prilagojena vodstva ter tiskana vodnika po razstavah za družine) ter andragoški program, v katerega so bile vključene različne fakultete, mentorji in študenti (FF, BF, ALUO, ...), strokovnjaki različnih ved, rokodelci, umetniki in ustvarjalci, priseljenci, glasbeniki...). Razen tega se je SEM vključil v vse nacionalne akcije, obeležja in prireditve (DEKD, Teden ljubljanske kulture, LUV fest, Teden otroka, Teden družine, Slovenski kulturni praznik (8.2.), Mednarodni muzejski dan (18.5.), Poletna muzejska noč in Ta veseli dan kulture (3.12), Kulturni bazar ter spletnih akcij #naprejevpreteklost,...) ter se povezal in sodeloval z kar 33 institucijami, posamezniki pri izvedbi programa.

VI. Dodatno je izvedel: 3 manjše razstave (z lastno razstavo Razglednice Maksima Gasparija je gostoval v Muzeju Velenje, v SEM pa je gostil razstavo **Simbolika velikonočnega jajca v ustvarjanju Mariane Andone-Rotaru** (gostovanje iz Romunije) in fotografsko razstavo **Lepota tradicij** (gostovanje iz Kirgizije)). V sodelovanju s partnerji pripravil 2 razstavi izven muzeja (razstava *Denar v vsakdanjem in prazničnem življenju* (Muzej Banke Slovenije), razstava *Vsakdanjik in praznik v Galeriji likovnih samorastnikov Trebnje* (Galerija likovnih samorastnikov Trebnje)).

V letnem načrtu prijavljen program razstav je bil v celoti izveden:

- Razstava **Maske: Od rituala do karnevala** (prijavljena z delovnim naslovom Maske: maskiranje od pusta do pusta) je bila izvedena in postavljena decembra 2025, odprta pa v bolj primernem (predpustnem) času letošnjega leta (15. januar 2026).
- **Dopolnjevanje stalne razstave Med naravo in kulturo** je bilo v celoti izvedeno s prenovno besedil, prevodi, osvetlitvijo, zamenjavo nekaterih predmetov, izboljšanjem označb.

Skupaj je SEM v letu 2025 pripravil in dal na ogled 22 novih razstav, od tega 1 stalna razstava (dopolnjena 2025), 4 lastne občasne razstave, 4 medinstitucionalne razstave (2 v SEM, 2 izven), gostil je 4 manjše razstave (3 tuje, 1 domačo), s 5 razstavami je gostoval po Sloveniji, z 1 v tujini (kot Koordinator NKD) in pripravil 3 spletne razstave (od tega 2 virtualna sprehoda). Razen tega so bile v

SEM na ogled še 3 občasne razstave iz leta 2024 (Maksim Gaspari, Azija sredi Ljubljane, Ples - Živa dediščina Evrope v gibanju), z 1 razstavo je do avgusta 2024 gostoval Kitajskem (Čebelarska kultura in umetnost Slovenije, Muzej lepih umetnosti v Xi'an).

Programi za obiskovalce

SEM je izvedel pedagoške, andragoške in dodatne programe.

SEM je v živo realiziral skupaj 644 vsebin, prireditev in dogodkov (lastnih in gostujočih), kar je povprečno 2 vsebini na dan od januarja do decembra 2025. Na družbenih omrežjih je pripravil 1300 objav. **Skupaj program v živo in na spletu: 1944.**

Pedagoški program (skupaj 170 ponovitev):

- **Interaktivni programi za vrtčevske skupine** (18 ponovitev)
- Etnoabecedaž, Hvaležni medved, Kaj so delali naši predniki?, Moj klobuk ima tri luknje, Potujemo na vse strani sveta, Slovenska ljudska glasba, Šege in navade skozi koledarsko leto)
- **Programi za osnovnošolce** (122 ponovitev)
- 16 programov po stalnih in občasni razstavah z 1., 2. in 3. triado
- **Ustvarjalne delavnice za osnovnošolce** (20 ponovitev)
- Poslikavanje panjskih končnic, ptički, tkanje s tkalsko deščico
- **Počitniški 3M** - celotedenski počitniški program muzejev na Metelkovi in Lončarskega ateljeja SEM
- **Rojstni dan v SEM** (9 ponovitev)
- Za rojstni dan okrog sveta ..., Plesno-glasbeno potovanje na različne konce sveta, Zmaji med nami, Konjeniški rojstni dan)

Programi za mladino (skupaj 109 ponovitev):

- Vodstva po stalnih in občasni razstavah za srednješolce, 15 programov po stalnih in občasni razstavah, 53 ponovitev
- Delavnice in projektni dnevi za srednješolce (7 programov, 13 ponovitev - Kulinarika kot del kulturne dediščine, Lončarstvo, Panjske končnice, Oblačilna kultura, Les, Simboli in dediščina, Aktivno državljanstvo)
- Vodstva po stalnih in občasni razstavah za študente (12 ponovitev)
- Raziskovalni programi za študente: predavanja, vodeni ogledi, pogovori s kustosi na določeno etnološko temo, karierne možnosti (17 ponovitev)

- Mentorstva študentom na praksi (13 oseb)
- Tekmovanje v kitajskem jeziku za študente in dijake (v sodelovanju s Konfucijevim inštitutom)

Programi za odrasle (skupaj 213 ponovitev):

- Strokovna in javna vodstva po razstavah: Azija sredi Ljubljane: Življenje Skuškovce zbirke, Maksim Gaspari: Ustvarjene podobe naroda, Človek in čas: Od ponedeljka do večnosti, Med naravo in kulturo, Zgodbe stelnikov: Preplet orlove praproti, živali in ljudi,
- Vodstva po stalnih in občasnih razstavah za odrasle in upokoјence
- Zlati muzejski abonma
- Celoletno mentorstvo kulturnim mediatorjem SEM
- Rokodelske delavnice za odrasle: Delavnica keramike s kolektivom Ženske ženskam (cikel dogodkov PREHOD), Bogolan, tradicionalna zahodno-afriška tehnika barvanja blaga (v okviru Dneva Afrike), Eko-tisk z orlovo praprotjo, Novoletno vezenje
- Človek v času, pripovedovalski dogodek za odrasle - eksperimentalno-pripovedovalski večer podiplomskih študentov AGRFT na razstavi Človek in čas: Od ponedeljka do večnosti (v sklopu 28. Pripovedovalskega festivala)
- Srečevanja v času: literarni dogodek Spogledovanja s časom (v sodelovanju z Univerzo za tretje življenjsko obdobje), predavanje Čas v Mezoameriki - koledar, astronomija in arhitektura, predavanje Čas v vesolju
- Predavanja, okrogle mize in pogovori: Pogovor o Tsuneko Kondō Kawase, pogovor Med Slovenijo in Kitajsko - Spreminjajoče identitete, predavanje Kakšno in katero življenje v Sloveniji je predmet Gasparijevega slikarstva?, predavanje Maksim Gaspari z umetnostno-zgodovinske perspektive, predavanje Homeopatska zdravila za prvo pomoč pri poškodbah, predavanje Laični homeopatinji baronici Adelma Vay in Maria Wambolt, predavanje Čebele v srcu kmetijstva: zagotavljanje hrane, biotske pestrosti in ohranjanja tradicije, predstavitev študentskih projektov Ko predmeti oživijo: zgodbe kitajskih predmetov, predavanje Kimono v poltemi - Kako je Ljubljana spoznavala Azijo, dogodek Kulturni most - pot čaja med vzhodom in zahodom (tradicionalna priprava in pitje japonskega čaja), predavanje Ninja v realnosti in fikciji,
- cikel dogodkov PREHOD: okrogla miza Posmrtno življenje ljudi, ki prehajajo meje, javno poslušanje dokumentarne radijske drame Vzrok smrti: Meja, predavanje Ločeni

v smrti: Izginuli in umrli na migracijski poti na Balkanu, Predstavitev pojmov z migracijske poti na Balkanu - e-ERIM

- Predstavitev knjig: Predstavitev svetovne uspešnice Brutalni muzeji z avtorjem Danom Hicksom (Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo FF UL v sodelovanju s SEM), predstavitev zbornika Pogledi na Branislavo Sušnik in njen prispevek k raziskavam paragvajskih staroselskih ljudstev (FF UL v sodelovanju s SEM), Predstavitev zbornika Čebelja pot 10 let (Čebelja pot (MOL) v sodelovanju s SEM), Predstavitev znanstvene monografije dr. Mojce Ramšak Olfaktorna muzeologija
- Programi za integracijo priseljencev - spoznavanje slovenske kulture, dediščine in jezika
- Chado, celoletni tečaj japonske tradicionalne veščine priprave in pitja čaja
- Seminar za vzgojitelje in učitelje: Ustvarjanje z ljudskim plesom: Ljudski ples, pesem, glasba ter šege in navade skozi koledarsko leto (pomlad, poletje)
- Dnevi odprtih vrat SEM za pedagoške delavce
- Komuniciranje o podnebnih spremembah s socialno izključenimi odraslimi, usposabljanje
- Plesna delavnica sotiša in šamarjanke s člani KD MARKO Beltinci
- Mednarodni dan kitajskega jezika in kulture: delavnica kitajske kaligrafije
- Ukrajinski bralni klub
- Glasba: nastop orkestra in pevskega zbora Boj se ga ob odprtju razstave Pust Mozirski, harmonikaš iz Bele Krajine ob odprtju razstave Zgodbe steljnikov, pevski zbor iz Vrtca Ajdovščina ob odprtju 17. Cici umetnij, Bogdana Herman, glasbeno vodstvo po razstavi Maksim Gaspari, nastop Mije in Jerka Novaka ob odprtju razstave Spominske knjige
- Film: Človek in čas: Od ponedeljka do večnosti, projekcija dokumentarnega filma SEM

Programi za družine (skupaj 28 ponovitev):

- Ustvarjalne delavnice Malega mojstra: Zgodbe v niti: tkanje zapestnic s prsti, Naslikaj razglednico kot Maksim Gaspari, Gregorčki, Eko-tisk z orlovo praprotjo, Bogolan, tradicionalna zahodnoafriška tehnika barvanja blaga (v okviru Dneva Afrike), Poslikava pahljač, Kaj imata skupnega žaba in zmaj?, Vrečka najljubšega časa, Adventni venčki, Mlado žito, Okrask iz slame

- Rdeča nit, pripovedovanje pravljic za otroke in druge radovedneže: Pahljača, moči in morje, Palček, divji mož in starka, Pastirica, Butorajec in gorjanske vile, Zmajev princ in Žadni cesar, Čudežni lonček in govoreči stolček, Divji možje in jage babe, Čudežne rastline, Palčki in škrti,
- Družinsko vodstvo po razstavi in delavnica na razstavah: Azija sredi Ljubljane: Življene Skuškovske zbirke, Vodstvo za družine med slikami Maksima Gasparija, Šege, ljudska glasba in otroške igre
- Raziskovalni vodnik za družine: Maksim Gaspari: Ustvarjene podobe naroda, Azija sredi Ljubljane: Življenje Skuškovske zbirke
- Mednarodni dan kitajskega jezika in kulture: delavnica kitajske kaligrafije
- Med Afriko in Slovenijo: Umetnost dvojne pripadnosti, delavnica za dekleta slovensko-afriškega porekla (v okviru Dneva Afrike)

Izvedeni so bili še dodatni programi in dogodki, namenjene popularizaciji (skupaj 64 programov):

- Premiera filma Dahomej v Kinodvoru ter pogovor z dr. Tino Palaić in Aleksandro Gačić
- Projekcija filma Spomini na Branko Sušnik v Slovenski kinoteki ter pogovor z Uršo Geršak, dr. Jako Repičem, dr. Mojco Terčelj in dr. Tanjo Roženberger o njenem življenju in delu v Paragvaju ter predstavitev zbornika
- Dva moža, dve zgodbi: ena o daljni Kitajski, druga o slikarjevem pogledu na življenje na Slovenskem, delavnica na razstavnem prostoru SMS na strokovnem usposabljanju Kulturni bazar 2025
- Festival za tretje življenjsko obdobje - predstavitev nacionalnih muzejev in galerij na skupni stojnici Ministrstva za kulturo RS
- Srečanje regionalnih turističnih vodnikov Slovenije ARGOS in vodstva po razstavah
- Predstavitev knjige: Darko Babić (Hrvaška): International Perspectives on Museum (SMS v sodelovanju s SEM)
- Dnevi evropske kulturne dediščine: Regionalno srečanje
- Muzeoforum: Ustvarimo sožitje: kako negovati pozitivno okolje v kulturnih ustanovah (SMD v sodelovanju s SEM)
- Tečaj japonske tradicionalne priprave in pitja čaja - Chado (19 srečanj)
- 50-letnica vzpona na Makalu, dogodek Nepalskega konzulata v sodelovanju s SEM
- 50-letnica Slovenskega etnološkega društva (SED v sodelovanju s SEM)

- Projekt Zapisi spomina: srečanje za učitelje, profesorje in prostovoljce (Zavod Dobra pot v sodelovanju s SEM)
- Pogovorni večer GNI: dr. Svanibor Pettan
- SEM kot Koordinator nesnovne kulturne dediščine; srečanja, delovne skupine (4 srečanja)
- Slovensko etnološko društvo (SED) v SEM; srečanja, etnološki večeri, predstavitve (8 dogodkov)
- Skupnost muzejev Slovenije (SMS) v SEM: tiskovna konferenca ob Poletni muzejski noči, srečanje predsedstva (2 dogodka)
- Slovensko muzejsko društvo v SEM: Muzeoforum
- ICOM Slovenija v SEM: občni zbor in skupščina (2 dogodka)
- Uporaba prostorov SEM za zunanje naročnike (15 srečanj)

Dostopnost za ranljive skupine

V letu 2025 je SEM izvedel:

- Usmerjevalniki po razstaviščih na občasnih razstavah SEM za lažjo orientacijo po muzeju
- Dodatne pomožne oznake za orientacijo po muzeju ob dnevih odprtih vrat, odprtjih razstave in drugih množičnih obiskih (v uporabi na dan dogodkov z veliko obiska)
- Prenova oznak na zunanosti muzeja (fasada razstavne in upravne hiše SEM, vhodi, ateljeji), 5 oznak
- Dostopnost do razstav od doma: 1 virtualna razstava, 2 virtualna sprehoda po občasnih razstavah
- Nadgradnja spletne strani SEM (prehod iz Drupal 7 na Wordpress); upoštevane so smernice za dostopnost (WCAG 2.0)
- Digitaliziranje razstavnih vsebin SEM na zaslonu v avli muzeja
- Na stalni razstavi Med naravo in kulturo prenovil osvetlitev vitrin in razstavišč, napise, prevode in izvedena je bila zamenjava izbranih predmetov
- Na stalni razstavi Nesnovna kulturna dediščina Slovenije vključil dopolnitve; razstavniki del z vsebinami za slepe in slabovidne (kopija maske Cerkljanskih lafarjev, razstavniki ponazorili piščal in pletena košara ter vonjalna postaja, vse skupaj opremljeno z brajico in zvočnim posnetkom, ki vsebino opisuje)
- Izvedel programe za ranljive skupine po stalnih in občasnih razstavah (programi so prilagojeni potrebam posameznih ranljivih skupin), 23 ponovitev

- V SEM je na usposabljanje na delovnem mestu (zaposlitvena rehabilitacija) preko podjetja Center Kontura d.o.o. v Oddelku za dokumentacijo bila zaposlena 1 oseba

Projekti

SEM je v letu 2025 sodeloval v **8 projektih** (3 EU projekti, 4 ARIS projekti, 1 projekt v sodelovanju z Nemško zvezno kulturno fundacijo):

EU projekti (3):

- Projekt Ples kot nesnovna kulturna dediščina: Novi modeli omogočanja participativnih plesnih dogodkov (Dance as ICH, Program Ustvarjalna Evropa). SEM je partner projekta.
- COST Action, Sledovi kot agenda za raziskovanje podnebnih sprememb, tehnologij in družbene pravičnosti – TRACTS
- Come together! (Združimo se!): Spodbujanje socialno vključujočega izobraževanja o podnebnih spremembah za odrasle (ERASMUS+ projekt)

ARIS projekti (4):

- Življenje Skuškov zbirke: od dneвне sobe do virtualnega muzeja (2023–2026)
- Biti evropski in protikolonialen: utopični realizem jugoslovanskega neuvrščenega internacionalizma (2023-2026)
- Vonj in nesnovna kulturna dediščina; triletni projekt raziskuje vonj kot kulturni pojav in možnosti njegove uporabe v muzejih v Sloveniji.
- Med misijo(nom) in muzejem – misijonarske zbirke v Sloveniji in njihov pomen danes

Drugi projekti (1)

- Sledenje kolonializmu: Tanzanijska zbirka v Sloveniji (2025-2026)

Obiskovalci v letu 2025

Od 1. januarja do 31. decembra 2025 je SEM obiskalo 24.687 obiskovalcev, od tega 6.120 obiskovalcev skupinah (25 %) in 18.567 individualnih obiskovalcev (75 %).

24.687 obiskovalcev v letu 2025 v primerjavi s preteklim letom (25.614) predstavlja stabilen trend obiska z minimalnim nihanjem (-3,6 %). Glede na to, da sta bili v letu 2025 na ogled dve večji razstavi iz preteklih let (*Azija sredi Ljubljane* in *Maksim Gaspari*), ocenjujemo dosežene številke kot izrazito uspešne, saj pričajo o visoki stopnji relevantnosti muzeja tudi po začetnem valu zanimanja za nove postavitve.

V zadnjem letu smo opazili opazen premik v strukturi obiskovalcev. Medtem ko skupno število obiskov ostaja stabilno, se razmerje med individualnimi gosti in skupinami nagiba v prid prvih.

Individualni obiskovalci: V zadnjem dvoletnem obdobju beležimo stabilno rast števila individualnih obiskovalcev. To potrjuje, da SEM uspešno nagovarja posameznike in družine, ki muzej obiskujejo zaradi lastnega interesa in kakovostnega preživljanja prostega časa. Rast v deležu individualnih gostov se je povzpela za 4 odstotne točke (z 71 % na 75 %).

Tuji obiskovalci: Upad števila tujih obiskovalcev v muzeju (približno -8 % glede na leto 2024) lahko interpretiramo v kontekstu ljubljanskega turizma. Ljubljana v zadnjih letih beleži visoko rast obiska, vendar se profil turista spreminja. Obiskovalci v prestolnici postajajo vse bolj "tranzitni" ali pa se osredotočajo na prostočasne aktivnosti na prostem, doživetja in kulinariko, kar lahko vodi v manjši obisk kulturnih ustanov, če te niso vključene v ožji izbor "obveznih" znamenitosti ali pa so locirane nekoliko izven strogega centra. Kljub manjšemu številu tujcev je spodbudno, da muzej ohranja visoko bazo individualnih obiskovalcev, kar pomeni, da ostajamo relevantna točka za domače goste in tiste tujce, ki mesto raziskujejo sami.

Skupinski obiski – najavljene skupine: Število obiskovalcev v organiziranih skupinah se je zmanjšalo za 1.325 oseb oziroma za 4 odstotne točke v skupnem deležu obiskovalcev. V primerjavi s preteklim letom beležimo predvsem upad vrtčevskih in osnovnošolskih skupin, ki sicer predstavljajo našo stalno in predvidljivo strukturo skupinskega obiska. Na upad je v največji meri vplivala začasna zaprtost stalne razstave *Med naravo in kulturo* zaradi prenove. Razstava je bila zaprta v obdobju zgodnje jeseni, ko tradicionalno beležimo zelo dober obisk šolskih skupin, zato ocenjujemo, da je bil izpad predvsem sezonsko pogojen. Dodatno je na odločanje šol lahko vplival tudi dvig cen vstopnic v drugi polovici leta 2024, ki v kombinaciji z naraščajočimi stroški avtobusnih prevozov za vzgojno-izobraževalne zavode izven Ljubljane predstavlja pomemben finančni dejavnik. Po drugi strani beležimo povečanje števila najavljenih skupin odraslih in upokojencev, predvsem ob občasnih razstavah *Maksim Gaspari: Ustvarjene podobe naroda* in *Azija sredi Ljubljane: Življenje Skuškovce zbirke*. To kaže na stabilno zanimanje odrasle publike za vsebinsko izrazite projekte ter delno kompenzira upad šolskih skupin, vendar strukture obiska dolgoročno ne nadomešča v celoti.

Pridobivanje nove publike: Stabilno število obiskovalcev ob odsotnosti novih razstav pripisujemo številnim spremljevalnim programom, delavnicam in dogodkom. Ti programi so ključno prispevali k širitvi baze obiskovalcev in k ponovnemu obisku tistih, ki so si stalni oziroma večji razstavi že ogledali. Dogodkov v muzeju se je v letu 2025 udeležilo 2.733 obiskovalcev. Rezultati kažejo na visoko stopnjo

lojalnosti občinstva. Strategija povezovanja vsebin iz preteklih let z novimi, dinamičnimi dogodki se je izkazala za učinkovito pri ohranjanju vidnosti muzeja v konkurenčnem kulturnem prostoru.

Spletni obisk v letu 2025

SEM v letu 2025 beleži preko 213.000 spletnih uporabnikov in angažirano komunicira s približno 17.000 sledilci na družbenih omrežjih, ki dnevno sledijo objavam muzeja.

Obisk na spletni strani www.etno-muzej.si

V letu 2025 je spletna stran SEM zabeležila izjemno rast obiska. Spletno mesto je obiskalo 213.192 uporabnikov, ki so skupaj opravili 460.446 ogledov. V primerjavi z letom 2024, ko smo našli 150.000 uporabnikov, to predstavlja 42-odstotno rast.

Analiza obiskanosti kaže, da so uporabnike najbolj zanimala vsebine, povezane z razstavnim programom, kjer je po branosti izstopala razstava o Maksimu Gaspariju. Visoko stopnjo angažiranosti so zabeležile tudi digitalne zbirke, napovednik dogodkov, spletna trgovina ter strokovne vsebine, kot so blog in članki revije Etnolog. Opazen je bil tudi interes za muzejsko kavarno, oba ateljeja ter predstavitve posameznih muzejskih oddelkov.

Obisk na spletni strani www.nesovnadediscina.si

Slovenski etnografski muzej (SEM) kot Koordinator varovanja nesovne kulturne dediščine upravlja in ureja namensko spletno stran, ki deluje od leta 2011. V letu 2025 je stran zabeležila 9.987 uporabnikov in 23.944 ogledov. V primerjavi z letom 2024, ko je stran obiskalo 19.000 uporabnikov, beležimo 47-odstoten upad obiska.

Statistični upad interpretiramo kot normalizacijo stanja po izrazitem vrhu v letu 2023, ki je bil posledica povečanih promocijskih aktivnosti ob 20-letnici Unescove Konvencije. Poleg zmanjšanega spletnega obiska pa na področju nesovne dediščine opažamo tudi upad števila novih pobud za vpis v Register nesovne kulturne dediščine.

Družbena omrežja

Facebook, Instagram in X

Slovenski etnografski muzej obsežno in uspešno komunicira s svojo javnostjo na treh družbenih omrežjih.

V letu 2025 je SEM imel na družbenih omrežjih okoli 1.300 objav (med njimi 33 plačanih oglasov na Facebooku), od tega:

- na Facebooku 11.904 sledilcev, 528 objav in okoli 150 storyjev
- na Instagramu 2.594 sledilcev, 161 objav in 443 storyjev.

- na X-u 2.194 sledilcev in v letu 2025 le 25 objav (opustili smo uporabo X-a)

Za primerjavo med leti 2023-2025:

Na Facebooku ima SEM 11.904 sledilcev (2024: 9.800, 2023: 9.500 sledilcev), kar pomeni 21,47 % rast novih sledilcev v letu 2025, na Instagramu 2.594 sledilcev (2024: 2.033 sledilcev, 2023: 1.798 sledilcev, kar pomeni 27,59 % novih uporabnikov), na Twitterju je število sledilcev upadlo na 2.194 (2024: 2.280 sledilcev, 2023: 2.162 sledilcev), saj smo se odločili, da opustimo uporabo X-a za promocijo muzeja.

Slovenski etnografski muzej v medijih v letu 2025

Slovenski etnografski muzej se je od 1. januarja do 31. decembra 2025 pojavil v 280 različnih medijih z 1.096 objavami - neplačane objave. Največ objav v letu 2025 je bilo na spletu (719 ali 66 %), sledijo objave v tiskanih medijih (234 ali 21 %), na radiu (100 ali 9 %) in televiziji (43 ali 4 %).

V zadnjih treh letih je muzej ohranil stabilno in močno prisotnost v slovenskem medijskem prostoru. Podatki kažejo na konsistentno zanimanje javnosti in novinarjev za dejavnosti muzeja. Muzej vsako leto doseže okoli 270–280 različnih medijev in ustvari krepko čez 1.000 objav. V letu 2025 je SEM zabeležil prisotnost v rekordnem številu različnih medijev (280), kar kaže na uspešno širjenje prepoznavnosti in učinkovito komunikacijo z različnimi uredništvji. Glede na to, da gre izključno za neplačane objave, ti podatki pričajo o visoki stopnji zanimanja medijev za razstave, dogodke in strokovno delo muzeja, kar povečuje ugled institucije brez neposrednih oglaševalskih stroškov. SEM je medijem leta 2025 poslal 10 sporočil za javnost, medije redno obveščal o svojem delovanju in jim pred pripravo prispevkov predlagal vsebinske poudarke. Tudi zaradi tega je vzdrževanje stikov z mediji in osebnih odnosov z novinarji ključnega pomena. S spodbujanjem in povezovanjem tem in vsebin z dogajanjem v svetu, prazničnimi temami in drugimi aktualnimi dogodki dosegamo večjo prepoznavnost.

Dosežki muzeja so bili predstavljeni v različnih medijih, kjer velja izpostaviti sodelovanje z RTVSLO, zlasti z rubriko Kultura, oddajami Osmi dan in Dobro jutro ter MMC-jem, Dnevnikom, Delom, Mladino itd.

Oglaševanje (plačano ali kompenzacijsko)

SEM se je v letu 2025 pojavil z 10 tiskanimi oglasi (časopisni oglasi in promocijski prispevki), 6-krat na plakatnih mestih (TAM TAM, avtobus, pročelje SEM, ...), 33-krat je objavil plačljiv oglas na omrežju Facebook, izdal je 1 promocijsko kartico za razstavo, 2 raziskovalna vodnika za družin, plakata za 2 razstavi, 9 promocijskih gradiv (darila), ter okoli 350 oglasnih pasic (spletna stran, družbena omrežja, vabila, proste nedelje, praznični delovni čas itd.) .

SKUPAJ: 49 oglasov + okoli 270 pasic, pri katerih so vključene različice oblikovanja in prilagoditev vizualij za različne promocijske kanale za isto razstavo ali dogodek.

Drugo promocijsko gradivo

Za promocijo je SEM v letu 2025 pripravil gradivo (9), kot so: beležnica Maksim Gaspari, rokovniki SEM, leseni kozarec SEM, steklenica za vodo SEM, kemični svinčnik SEM, svinčnik s semeni SEM, torba iz blaga SEM ter darilne vstopnice SEM in novoletna čestitka s prazničnim motivom.

Nagrade, odlikovanja in priznanja

Muzej in zaposleni ter zunanji partnerji so za svoje delo v letu 2025 prejeli naslednje nagrade:

- mag. Ralf Čeplak Mencin – prejemnik Valvasorjeve nagrade za življenjsko delo
- dr. Bojana Rogelj Škafar, prejemnica Murkovega priznanja za razstavo Maksim Gaspari: Ustvarjene podobe naroda
- Zbirka Anton Codelli - Fotografski album iz Toga je bil vpisan na Nacionalno listo Unesco Spomin sveta
- Oblikovalki Danijela Grgić in Katjuša Kranjc z ekipo sta prejeli Priznanje DOS oblikovalski presežek v letu 2025 za razstavo *Azija sredi Ljubljane: Življenje Skuškov* zbirke v SEM

Nesnovna kulturna dediščina

Izjemno delo SEM kot Koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine je v letu 2025 dokazuje dejstvo, da je bilo v Register nesnovne kulturne dediščine vpisanih 11 novih enot nesnovne kulturne dediščine (ob novih enotah je bilo skupaj evidentiranih 15 novih nosilcev):

1. Kresno koledovanje v Adlešičih in okolici,
2. Izdelovanje preprostih ljudskih glasbil,
3. Cehovska združenja v Turnišču,
4. Blagoslov konj na štefanovo,
5. Sonaravna nega in raba travniških sadovnjakov,
6. Priprava bizeljskega ajdovega kolača,
7. Vzreja kraških ovčarjev,
8. Reja in vzreja ljutomerskih kasačev,
9. Pustni obhodi živalskih likov,

10. Žganjekuha,

11. Slovenska brajica

V Register nesnovne kulturne dediščine je bilo k že vpisanim enotam (Suhozidna gradnja, Izdelovanje papirnatih rož, Obhodi pustnih oračev, Priprava slovenskogoriških in prleških gibanic, Klekljanje slovenske čipke, Cehovska združenja v Turnišču, Godbeništvo, Izdelovanje preprostih ljudskih glasbil, Izdelovanje prekmurskih remenk, Priprava koroškega rženega kruha, Klekljanje idrijske čipke, Slovenska brajica) dodanih 18 novih nosilcev.

SEM kot koordinator je v letu 2025 pripravil 2 predloga sprememb v Register nesnovne kulturne dediščine že vpisanih enot nesnovne kulturne dediščine (Priprava slovenskogoriških in prleških gibanic, Priprava pletenic) ter 5 predlogov sprememb v Registru evidentiranih nosilcev ob enotah nesnovne kulturne dediščine (Obhodi pustnih oračev, Klekljanje idrijske čipke, Pletarstvo, Obhodi kurentov, Vrbiške šeme).

V letu 2025 smo nadaljevali z revizijo Registra nesnovne dediščine in kontaktiral nosilce naslednjih enot: Obhodi kurentov, Pandolo, Zeliščarstvo, Pletenje venčkov sv. Ivana, Slamnikarstvo na Domžalskem, Priprava mohanta, Priprava osrednjegoriških in prleških gibanic. Na podlagi prejetih informacij o aktivnostih nosilcev, spremembah informacij, ki so predstavljene v Registru nesnovne kulturne dediščine, smo pripravili 6 predlogov sprememb v Registru nesnovne kulturne dediščine že evidentiranih nosilcev nesnovne kulturne dediščine ob enotah: Izdelovanje kurentij, Klekljanje slovenske čipke, Pust Mozirski, Izdelovanje belokranjskih pisanic, Suhozidna gradnja, Zeliščarstvo. Na podlagi pregleda Registra nesnovne kulturne dediščine smo pripravili 10 predlogov sprememb v Registru že vpisanih enot: Borovo gostovanje, Cerkljanska laufarija, Drežniški in Ravenski pust, Liški pust, Pustni obhodi ločkih koscev, oračev in svatov, Obhodi kurentov, Obhodi pustnih oračev, Pust Mozirski, Škoromatija, Vrbiške šeme.

V letu 2025 smo pripravili skupno 52 predlogov in jih za vpis oddali na MK. **Do 31. 12. 2025 je bilo v Register skupaj vpisanih 135 enot in 403 nosilcev nesnovne kulturne dediščine.**

5. Nastanek morebitnih nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela (po potrebi);

Do nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela Slovenskega etnografskega muzeja v letu 2025 ni prišlo.

6. Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev v primerjavi z doseženimi cilji iz poročila preteklega leta ali več preteklih let – za tiste kategorije, katerih načrtovanje in uresničevanje spremljamo vsako leto in po isti metodiki;

Analiza ključnih kazalnikov delovanja muzeja (2023—2025)

Muzej je v zadnjih treh letih dosegel izjemne rezultate na več področjih, ki kažejo na dinamičen razvoj, večjo digitalno prisotnost in uspešno ohranjanje kulturne dediščine. Kljub nekaterim nihanjem, ki so pogosta v kulturnem sektorju, prevladujejo pozitivni trendi rasti, inovativnosti in širjenja dosega.

	v letu 2023	v letu 2024	v letu 2025
Inventarizacija predmetov	515	475	533
Inventarizacija v dokumentaciji	799	3156	1660
Preventivno konserviranje	349	713	830
Konserviranje in restavriranje	218	155	132
Skupaj vseh vpisanih enot v register nesnovne kulturne dediščine	115	124	135
Skupaj vseh vpisanih nosilcev v register nesnovne kulturne dediščine	353	375	403
Število izdanih vstopnic - vse vstopnice	26.864	25.614	24.687
Število izdanih vstopnic - tujci	8511	7546	7742
Število izdanih vstopnic – brezplačne vstopnice	11.375	10.953	9.790
Pedagoško-andragoške vsebine	625	678	644

spletnih obiskovalcev	15.0000	17.2321	21.3000
sledilci na družbenih omrežjih	14200	16017	17000
spletnih vsebin	1545	1744	1300
objave v medijih - število medijev	277	264	280
objave v medijih - število objav	1.170	1.175	1.096
objave v medijih - objave v tiskanih medijih	308	275	234
objave v medijih - radio	148	130	100
objave v medijih - TV	36	41	43

Pregled po kategorijah, s poudarkom na dosežkih in potencialu za prihodnost:

Ohranjanje in inventarizacija

Muzej je močno okrepil prizadevanja za ohranjanje zbirk, kar odraža zavezanost k dolgotrajni zaščiti kulturne dediščine:

- Inventarizacija predmetov: Število se je v letu 2025 dvignilo na 533, kar je 3,7 % več kot v letu 2023 (515), in kaže na stabilno rast po začasnem prilagajanju v letu 2024 (475). To dokazuje učinkovito upravljanje virov in fokus na kakovost.
- Inventarizacija v dokumentaciji: Tukaj je opazen izjemen skok — iz 799 v letu 2023 na kar 3156 v letu 2024 (+295 %), nato pa stabilizacija na 1660 v letu 2025, kar je še vedno več kot dvakrat več kot v izhodiščnem letu. To je posledica uspešnega dela dveh dokumentalistov v oddelku dokumentacije. Leta 2025 se je močno poznala nenadomestitev enega od dveh zaposlenih v oddelku dokumentacije (11 od 12 mesecev).
- Pri preventivno konservaciji in konserviranje/restavriranje številki variirata obratnosorazmerno. Kadar je potreba po večjem številu restavriranja predmetov je manjša realizacija preventivno konservanih predmetov in obratno. Razlog je v tem, da je število zaposlenih v oddelku za konserviranje in restavriranje, ki to delo opravljajo, ves čas enako.

- Pri preventivnem konserviranju je stalna rast iz 349 (2023) na 713 (2024, +104 %) in 830 (2025, +138 % glede na 2023), kar kaže na proaktivni pristop, ki preprečuje škodo in zagotavlja dolgotrajno ohranjenost predmetov. Pri konserviranju in restavriranju je število nekoliko nižje (iz 218 v 2023 na 132 v 2025), kar kaže na uspešno zaključevanje projektov in prehod k bolj ciljnim intervencijam, kar optimizira vire za prihodnje iniciative.

SEM – Koordinator varstva nesnovne kulturne dediščine

Podatki kažejo na stabilen in pozitiven trend rasti vpisov v Registru nesnovne kulturne dediščine, kar odraža uspešna prizadevanja muzeja za ohranjanje in promocijo nematerialne kulturne dediščine:

- **Skupaj vpisanih enot:** Iz 115 v letu 2023 na 135 v letu 2025 (+17 % rast), kar kaže na stalno širjenje registra z novimi elementi, kot so tradicije, znanja in šege.
- **Skupaj vpisanih nosilcev:** Iz 353 v letu 2023 na 403 v letu 2025 (+14 % rast), kar dokazuje večjo vključenost skupnosti, posameznikov in organizacij v ohranjanje dediščine.

Na splošno ti kazalniki potrjujejo muzejsko zavezanost k dinamičnemu razvoju, ki bogati kulturno ponudbo in krepi njegovo vlogo v družbi. Ta rast dopolnjuje dosežke na področjih ohranjanja, digitalizacije in obiskanosti, kar obljublja še večje uspehe v prihodnosti.

Obiskanost in vstopnice

Muzej je ohranil močno privlačnost za obiskovalce, z zvesto publiko in prilagajanjem ponudbe:

- Skupno število izdanih vstopnic: Iz 26.864 v letu 2023 na 24.687 v letu 2025, kar kaže na stabilno bazo obiskovalcev kljub zunanjim dejavnikom. Pomembno je, da je delež tujih obiskovalcev ostal visok.
- Tujci: Iz 8.511 (2023) na 7.742 (2025), z rahlim okrevanjem v letu 2025 (+2,6 % glede na 2024). To dokazuje uspešno mednarodno promocijo in privlačnost muzeja za globalno publiko.
- Brezplačne vstopnice: Iz 11.375 (2023) na 9.790 (2025), kar odraža ciljno usmerjene programe za vključevanje širše javnosti, kot so brezplačni dnevi ali akcije za lokalne skupnosti.

Ti kazalniki kažejo na uravnotežen pristop k dostopnosti, ki krepi vključenost in dolgoročno zvestobo obiskovalcev.

Pedagoško-andragoške vsebine

Število vsebin se je povečalo iz 625 v letu 2023 na 678 v letu 2024 (+8,5 %), nato pa stabiliziralo na 644 v letu 2025. Ta rast poudarja muzej kot izobraževalni center, ki nudi bogate programe za vse generacije, in kaže na uspešno prilagajanje potrebam publike.

Digitalna prisotnost

Muzej je izjemno napredoval v digitalnem prostoru, kar je ključno za sodobno kulturno institucijo:

- Spletni obiskovalci: Eksplozivna rast iz 150.000 (2023) na 172.321 (2024, +15 %) in kar 213.000 (2025, +42 % glede na 2023). To dokazuje uspešno spletno strategijo in večjo vidnost.
- Sledilci na družbenih omrežjih: Stalna rast iz 14.200 (2023) na 16.017 (2024, +13 %) in 16.998 (2025, +20 % glede na 2023), kar kaže na močno skupnost in učinkovito komunikacijo.
- Spletne vsebine: Iz 1.545 (2023) na 1.744 (2024, +13 %), nato stabilizacija na 1.300 (2025), kar odraža fokus na kakovostne, vplivne objave.

Digitalni doseg se je močno razširil, kar muzeju omogoča globalno vplivanje in privabljanje novih generacij.

Medijska vidnost

Muzej je ohranil močno prisotnost v medijih, kar krepi njegovo javno podobo:

- Število medijev: Iz 277 (2023) na 280 (2025, +1 %), z rahlim prilagajanjem v letu 2024 (264), kar kaže na široko pokritost.
- Število objav: Stabilno okoli 1.170—1.175, z 1.096 v letu 2025, kar dokazuje dosledno zanimanje medijev.
- Tiskani mediji: Čeprav nekoliko manjši volumen (iz 308 na 234), to kaže na prehod k digitalnim kanalom, ki so v porastu.
- Radio: Stabilna prisotnost z 100 objavami v letu 2025.
- TV: Rast iz 36 (2023) na 43 (2025, +19 %), kar poudarja muzej kot vizualno privlačen subjekt za televizijske formate.

Medijska pokritost ostaja močna, z rastjo na ključnih platformah, kar povečuje prepoznavnost in privablja nove obiskovalce.

Ključni dosežki:

Kategorija	2023	2024	2025	Ključni dosežek
Inventarizacija v dokumentaciji	799	3.156	1.660	+295 % rast v 2024
Preventivno konserviranje	349	713	830	+138 % rast do 2025
Spletni obiskovalci	150.000	172.321	213.000	+42 % rast do 2025
Sledilci na družbenih omrežjih	14.200	16.017	16.998	+20 % rast do 2025
TV objave	36	41	43	+19 % rast do 2025

Na splošno muzej kaže napredek, z rastjo na digitalnih in ohranjevalnih področjih, ki nadomešča morebitna nihanja drugje. Ti rezultati dolgoročno potrjujejo status muzeja kot vplivne in napredne kulturne institucije, ki sledi sodobnim standardom dostopnosti.

7. Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja glede na opredeljene standarde in merila, kot jih je predpisalo pristojno ministrstvo oz. župan (op. ni treba, v kolikor ni predpisanih meril) in ukrepe za izboljšanje učinkovitosti ter kvalitete poslovanja posrednega uporabnika. Priporočljivo je, da si vsak javni zavod za merjenje dosežkov pripravi lastne kazalnike, ki odražajo pogoje delovanja, posebnosti dejavnosti in razmere pri delu;

Gospodarnost in učinkovitost skušamo zagotavljati tako z notranje organizacijskimi ukrepi kot tudi z upoštevanjem standardov, meril ter zakonodaje (Zakon o javnem naročanju ZJN-2, Pravilnik o računovodstvu SEM). Za dobavo materiala in izvajanje storitev pridobivamo ponudbe in izbiramo najugodnejše.

Stroški plač so določeni v ZSPJS ter s Kolektivno pogodbo za kulturne dejavnosti in nanje management ne more bistveno vplivati. V letu 2024 sta bili dve dolgotrajni bolniški odsotnosti, ki sta tudi pomembno vplivali na realizacijo programa.

Skrbno sledimo porabi energije za ogrevanje in racionaliziramo z zagonom le te, dokler se temperature ne spustijo pod mejo vzdržnega, zlasti v razstavnih hiši. Skrbimo za učinkovitost ogrevalnega sistema ob postavljanju razstavnih panojev. Ob praznikih, kadar je to smiselno, smo uvedli kolektivni dopust in v tem času izklapljali ogrevanje. V letu 2025 smo pristopili k skupnemu javnemu naročilu MJU za nakup električne energije. Rezultat bo znan v letu 2026 in bi lahko pomenil prihranek pri dobavljeni električni energiji.

8. Ocena delovanja sistema notranjega finančnega nadzora posrednega uporabnika;

V Slovenskem etnografskem muzeju spremljamo stroške tako, da imamo za splošne stroške in programske stroške opredeljene stroškovne nosilce. Za posamezne vsebine programa in za projekte drugih financerjev pa uporabljamo stroškovna mesta. Uveljavljen imamo tudi sistem notranjih kontrol pri likvidaciji dokumentov.

9. Pojasnila na področjih, kjer zastavljeni cilji niso bili doseženi, zakaj cilji niso bili doseženi. Pojasnila morajo vsebovati seznam ukrepov in terminski načrt za doseganje zastavljenih ciljev in predloge novih ciljev ali ukrepov, če zastavljeni cilji niso izvedljivi;

Zaradi dolgotrajne bolniške odsotnosti avtorice razstave v letu 2025 ni bila izvedena razstava *Jelka*. Glede na to, da gre za izjemno pomembno temo in artefakt, ki je med drugim tudi na stalni razstavi *Človek in čas*, smo razstavo z razširjeno vsebino o naravoslovnih raziskavah ponovno umestili v program za leto 2026 in bo izvedena v prvi polovici leta 2026. Namesto te razstave smo izvedli več drugih razstav, ki so primerljive z načrtovano razstavo. Izpostavljamo medinstitucionalno razstavo *Razglednice Maksima Gasparija*, postavljeno decembra 2025 v Muzeju Velenje (na ogled do marca 2026). Razstava ni bila načrtovana v letnem načrtu, a se je, ob postavitvi razstave kot spremljevalne razstave večje občasne razstave *Maksim Gaspari: ustvarjene podobe naroda* v SEM pokazala priložnost, da bogato zbirko razglednic, ki jo je muzej odkupil od zbiralca iz Velenja, prikažemo še v tem lokalnem okolju, kjer je imela zelo močan odziv. Obenem smo s to razstavo oblikovali model razstave, ki bi bila primerna tudi kot gostujoča razstava. Za to razstavo se med drugim že zanimajo tudi v krogu slovenskih izseljencev v Združenih državah Amerike. Poleg te razstave v sodelovanju z veleposlaništvu dodatno izvedli še dve v programu nenačrtovani razstavi. V sodelovanju z Veleposlaništvom Romunije v Ljubljani smo pripravili razstavo *Simbolika velikonočnega jajca v ustvarjanju Mariane Andone-Rotaru*, z Veleposlaništvom Kirgiške Republike v Sloveniji pa razstavo *Lepota tradicij*. Sodelovanja z veleposlaništvu imajo za Slovenski etnografski muzej pomembno vlogo, saj omogočajo širši mednarodni doseg in podpirajo temeljno poslanstvo muzeja: raziskovanje, razumevanje in predstavljanje kulturne raznolikosti sveta. Prek diplomatskih predstavništev muzej lažje vzpostavlja stike z institucijami, strokovnjaki in skupnostmi iz drugih držav, kar odpira možnosti za izmenjavo znanja, izkušenj in dobrih praks na področju etnologije, antropologije in muzeologije. Zaradi tega so partnerstva z veleposlaništvu za Slovenski etnografski muzej strateškega pomena, saj omogočajo preseganje nacionalnih okvirov, krepijo strokovno odličnost in obiskovalcem prinašajo bogatejše ter bolj raznolike vsebine in je sodelovanje z njimi ključnega pomena tudi takrat, kadar projekti niso bili vključeni v letni načrt dela.

V načrtu za leto 2025 smo imeli izdajo vodnika po razstavi *Človek in čas* v slovenskem jeziku. Ob redakciji vodnika smo se zaradi racionalizacije stroškov odločili, da vzporedno pripravljamo slovenski vodnik in angleški prevod vodnika. Tako je v letu 2025 potekalo intenzivno uredniško delo, ki je zajemalo usklajevanje vsebin, razširitve posameznih besedil ter njihovo sprotno vsebinsko

korigiranje. Poleg tega so bili izvedeni lekture in dodatni prevodi (kar v prvotnem načrtu ni bilo predvideno), kar je zahtevalo natančno usklajevanje med avtorji, uredništvom in zunanjimi sodelavci. Ob koncu leta je bilo zaključeno tudi oblikovanje vodnika. Kljub temu vodnik v letu 2025 ni izšel, je pa v začetku leta 2026 tik pred izidom.

Načrtovana panojska razstava državnih muzejev v letu 2025 ni bila izvedena. Projekt je bil zasnovan kot skupna predstavitev državnih muzejev na muzejski ploščadi, vendar sodelovanje med institucijami ni steklo v predvidenem obsegu. Posamezni muzeji se v projekt niso vključili, kar je onemogočilo oblikovanje usklajenega koncepta in skupne vsebinske zasnove. Zaradi opustitve projekta na skupni ravni panojska razstava ni bila realizirana. Podobno tudi ni prišlo do načrtovanega sodelovanja v projektu EpicGO!, kjer naj bi Slovenski etnografski muzej sodeloval s svojim gradivom kot partner projekta. Do realizacije ni prišlo, saj se organizatorji kljub prvotnim dogovorom niso odločili za uporabo gradiva SEM.

10. Ocena učinkov poslovanja posrednega uporabnika na druga področja, predvsem na gospodarstvo, socialne razmere, varstvo okolja, regionalni razvoj in urejanje prostora in podobno

Širši družbeni in gospodarski vtis, ki jih muzej kot posredni uporabnik proračuna ustvarja v svojem okolju, se odraža na različnih področjih:

Vpliv na gospodarstvo

Muzej je pomemben gospodarski akter, ki generira neposredne in posredne finančne tokove v lokalnem in širšem okolju. Je pomemben partner kulturnega turizma, privablja obiskovalce, ki svojo potrošnjo širijo na gostinski, trgovski in ponudbeni sektor prenočišč, s čimer muzej neposredno spodbuja rast lokalnega gospodarstva. Poleg tega ustanova s svojim delovanjem ustvarja delovna mesta in angažira številne zunanje izvajalce, od visokokvalificiranih oblikovalcev, rokodelcev in lokalnih obrtnikov do tehničnih služb. SEM je vključen v gospodarski razvoja tudi skozi inovativno povezovanje dediščine s sodobnim trgom - z razvojem ponudbe v muzejski trgovini, ki ne deluje le kot prodajno mesto, temveč kot platforma za podporo lokalnim ustvarjalcem, rokodelcem in oblikovalcem. Z vključevanjem njihovih izdelkov v svojo ponudbo muzej spodbuja lokalno podjetništvo in ohranjanje deficitarnih rokodelskih poklicev, hkrati pa s tem ustvarja unikatno dodano vrednost za obiskovalce.

Socialne razmere

Na področju socialnih razmer SEM deluje kot aktivni promotor **družbene vključenosti in trajnostnega razvoja**. V letu 2024 je muzej svojo poslanstvo nadgradil z bogato programsko dejavnostjo, ki naslavlja različne generacije in socialne skupine, s čimer zmanjšuje tveganje za socialno izključenost. Programi so zasnovani tako, da obiskovalce spodbujajo k razmisleku o trajnostnih načinih bivanja, ki izhajajo iz tradicije in etnoloških spoznanj. S tem muzej ne le hrani dediščino, temveč ponuja konkretne odgovore za bolj vzdržan in socialno povezan način življenja v prihodnosti.

Družbena vključenost

SEM je v letu 2025 nadaljeval svojo vlogo družbeno angažirane ustanove. Nudi prostor društvom v javnem interesu (Slovensko etnološko društvo, Društvo Chado Urasenke Tankokai Slovenija, Društvo slovensko - kitajskega prijateljstva) ter spodbuja vseživljenjsko učenje z različnimi programi, med drugim z mediatorji v kulturi. Med drugim nudi podporo stanovskim društvom, kot so Slovensko etnološko društvo, Skupnost muzejev Slovenije, Slovensko muzejsko društvo, ICOM Slovenija in drugim partnerjem s področja kulture s soorganizacijo dogodkov in nudenjem prostora za razne dogodke.

Muzej nadaljuje pomembno strokovno sodelovanje z ARIS pri financiranju projektnih zaposlitev ter omogoča študentom Univerze v Ljubljani in drugih ustanov pri opravljanju prakse, zlasti na področju muzejske fotografije, dokumentacije in kustodiatskega dela. V sodelovanju s podjetjem Center Kontura d.o.o. je SEM tudi v letu 2025 omogočilo usposabljanje na delovnem mestu v okviru zaposlitvene rehabilitacije. Muzej se s svojimi zaposlenimi vključuje v izobraževanje ter promocijo etnologije in kulturne antropologije, obenem pa sodelavci muzeja v sklopu rednega dela skrbijo za širšo promocijo varovanja kulturne dediščine in skrbijo za matičnost etnološke muzeologije. Razen tega, da opravlja naloge Koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine, so sodelavci SEM sodelovali v komisiji za strokovne izpite pri Ministrstvu za kulturo in pri vodenju delavnice ReOrg, kjer se je v letu 2025 preuredilo depoje Gorenjskega muzeja. SEM tudi v letu 2025 aktivno sodeluje pri registru rokodelskih panog v sklopu Zakona o ohranjanju in razvoju rokodelstva (ZORR).

Trajnostno delovanje

Muzej k varovanju okolja prispeva tako s svojo izobraževalno vlogo kot z odgovornim upravljanjem infrastrukture. Prek razstav in javnih dogodkov, ki tematizirajo naravno dediščino in podnebne spremembe, aktivno ozavešča javnost o pomenu ohranjanja ekosistemov in trajnostnega načina življenja. Muzej kot upravljelec stavb sledi standardom energetske učinkovitosti in trajnostne rabe virov, na primer z digitalizacijo gradiva, ki zmanjšuje porabo fizičnih surovin, ter z recikliranjem materialov iz preteklih razstav (npr. podesti, vitrine, umetne stene, ...) in z uporabo okolju prijaznih materialov pri razstavnih projektih. Posebej dragocen je prispevek muzeja k prihodnosti področja prek praktičnega usposabljanja študentov. Z vključevanjem mladih v delovne procese muzej omogoča prenos praktičnih znanj in hkrati izvaja aktivno krepitev muzejske skupnosti, kjer se srečujejo izkušnje uveljavljenih strokovnjakov s svežimi idejami nove generacije.

Regionalni razvoj in urejanje prostora

V okviru regionalnega razvoja in urejanja prostora je SEM eden od pomembnih spodbujevalcev aktivnosti na muzejski ploščadi Metelkova. Ta prostor se je pod okriljem muzeja razvil v kulturno središče v prestolnici, ki s svojo odprtostjo in dinamiko bistveno izboljšuje kakovost življenja v mestnem okolju. Sodeluje z drugimi institucijami v kulturni četrti Metelkova, kar presega zgolj muzejsko dejavnost. S tem ko SEM sooblikuje in oživlja ta javni prostor, neposredno vpliva na privlačnost regije za turiste in domačine ter služi kot zgled uspešnega povezovanja kulture z urbanim razvojem. Izpostaviti gre izboljšanje javne infrastrukture, kot so ploščad, park okoli muzeja in dostopne poti, ki s tem ostajajo kakovostna stičišča za lokalno prebivalstvo.

11. Druga pojasnila, ki vsebujejo analizo kadrovanja in investicijskih vlaganj.

V prihodnjem obdobju načrtujemo **postopno generacijsko prenov** kolektiva, saj se bo del zaposlenih zaradi izpolnjevanja pogojev za upokožitev umaknil z delovnih mest. Ob tem se soočamo še z večjim številom bolniških odsotnosti, dolgotrajnih bolniških odsotnosti. V letu 2025 je v muzeju prišlo do ene upokožitve (delovno mesto knjigovodja), ki pa je bila že pred tem na daljši bolniški odsotnosti. Zato se je to delovno mesto zaradi potrebe po večanju kadra na področju tehničnega dela, nadomestilo z delovnim mestom tehnični koordinator. Zaradi potrebe po tehničnem kadru se je tekom leta dobilo nadomestno zaposlitev za dlje časa odsotnega tehničnega delavca. V vmesnem času smo večino potreb po tehničnem delu nadomeščali s študentskim delom in z iskanjem izvajalcev, ki so ponujali tudi tehnične postavitve razstav. Po zaposlitvi teh mest se je potreba po tem precej zmanjšala, veliko dela je bilo narejenega znotraj kolektiva.

Poleg zaposlenih, katerih vir za plače je Ministrstvo za kulturo, je muzej v letu 2025 zaposloval še dve osebi (kustos, VII. stopnja izobrazbe) iz sredstev ARIS.

V letu 2025 je bil na račun nezapolnitve delovnega mesta enega od dveh delovnih mest v oddelku knjižnice (po upokožitvi zaposlene) ponovno odprt Kustodiat za slovenske izseljence, zamejce, pripadnike narodnih manjšin in drugih etnij v Sloveniji. Na kustodiatu je zaposlena oseba z VIII. stopnjo izobrazbe. Na račun tega se kaže manjši zaostanek pri delu bibliotekarja, obenem pa imamo dober odziv glede ponovno odprtega dela kustodiata za slovenske izseljence, zamejce, pripadnike narodnih manjšin in drugih etnij v Sloveniji, katerega dolgoletna odsotnost se je odražala tudi na terenu.

V letu 2025 smo po ponovljenem razpisu za delovno mesto Glavni računovodja ponovno zaposlili glavnega računovodjo in tako prekinili pogodbo z zunanjim računovodskim servisom.

Investicijska vlaganja v letu 2025 so bila izvedena v skladu z DIP. Na podlagi ugodene prošnje za prenos dela neporabljenih sredstev za plače v investicije smo izvedli še nekaj dodatnih investicij – namestitev mreže proti golobom, ki so povzročali škodo na razstavnih hiši, menjavo dela svetil in senčil v upravni hiši in umestitev dodatne digitalne vsebine na razstavo Maske in maskiranje, ki omogoča boljše izkušnjo obiskovalcev.

Slovenski etnografski muzej se sooča z več pomembnimi izzivi, ki zahtevajo premišljen in dolgoročen pristop. Eden najresnejših med njimi je stanje depojev pod ploščadjo Metelkova, kjer je zamakanje v depoje v zadnjih letih postalo stalnica. Depojski prostori, ki hranijo dragoceno kulturno dediščino, so

zaradi dotrajane hidroizolacije in neustreznega odvajanja vode izpostavljeni tveganjem, ki jih ni več mogoče reševati z manjšimi sanacijami. Vsako novo zamakanje ogroža stabilnost mikroklimatskih pogojev in s tem varnost zbirk, zato je nujna celovita obnova, ki bi zagotovila dolgoročno zaščito prostora. Gre za poseg, ki presega zmožnosti muzeja in zahteva sistemsko podporo ministrstva kot lastnika ploščadi.

Podobno velja za sam prostor ploščadi Metelkova, ki je pomemben kulturni prostor, a je zaradi dotrajanosti in neustrezne infrastrukture vse manj primerna za sodobne programe in dogodke. Prostor ne omogoča kakovostnega javnega dogajanja, ki bi lahko povezovalo institucije na območju in privabljal obiskovalce. Prenova ploščadi bi morala biti celovita: od ureditve površin in razsvetljave do izboljšanja dostopnosti in umestitve vsebin, ki bi omogočile živahno kulturno dogajanje. Takšna revitalizacija bi pomembno prispevala k oživitvi območja in krepitevi sodelovanja med institucijami.

Ob infrastrukturnih izzivih se muzej sooča tudi z naraščajočimi zahtevami na področju dokumentacije, digitalizacije in digitalne hrambe podatkov. Količina gradiva, ki ga je treba obdelati, digitalizirati in dolgoročno hraniti, se povečuje, medtem ko kadrovske in tehnične zmogljivosti ostajajo nespremenjene. Digitalizacija poteka prepočasi, dokumentacijski oddelek pa je kadrovsko podhranjen, kar povzroča zaostanke in otežuje sledenje sodobnim muzeološkim standardom. Digitalna hramba podatkov je področje, ki bi potrebovalo celovito rešitev na ravni ministrstva, saj posamezne ustanove same ne morejo vzpostaviti trajnostnih in varnih sistemov.

Kadrovska podhranjenost predstavlja enega osrednjih strateških izzivov muzeja. Muzej se ne sooča le s povečanim obsegom nalog, temveč predvsem s potrebo po novih, specifičnih kompetencah, ki jih zahteva sodobna muzejska praksa. Zaradi nespremenjenega števila zaposlenih in nujnosti prevzemanja dodatnih, vsebinsko zahtevnejših področij dela, se zmanjšuje manevrski prostor za kakovostno izvedbo in razvoj naprednih programov. Največji primanjkljaj so na področju:

- dokumentacije, kjer bi dodatni strokovni sodelavci omogočili hitrejšo obdelavo gradiva in učinkovitejše upravljanje zbirk
- knjižnice, kjer bi zaposlitev dodatnega bibliotekarja okrepila strokovno podporo raziskovalcem in izboljšala upravljanje knjižničnega gradiva
- informatike, kjer bi bile nujne za redno vzdrževanje digitalnih sistemov in varnosti podatkov.